

В згуртованості є наша сила

В одній із статей в газеті «Нове життя» голова Центральної ради СРУСР Павло Богдан інформував, що «в Пряшеві від жовтня 2013 року діє Словацько-український центр культури, який згодом було доповнено інформаційним центром. Це велика допомога для діяльності нашої організації в Пряшеві. За ці роки в Центрі було проведено біля 300 акцій різного характеру. Правда, будинок треба утримувати і забезпечувати його хід. Крім того, при реконструкції будинку вийшло, що треба зробити і такі роботи, які ні один з проєктів не передбачав. Тому основним питанням цих днів є фінансове вирівнювання з фірмою, яка робила реконструкцію і забезпечення ходу будинку. Ми раді, що на наш заклик симпатизанти нашої організації зреагували і допомогли нам в скрутній ситуації. Будемо вдячні і за дальшу підтримку».

До 2013 року СРУСР в Пряшеві не мав відповідних приміщень для проведення акцій на ниві культури. Хоч і досі не вирішене питання фінансування цього будинку, час показує, що такі і подібні будинки в наших умовах є тими осередками, де можемо організувати різні акції – бесіди, виставки, змагання, пісенні огляди, де можемо задумуватись над тим, як нам бути далі і куди нам йти. Тут проводить свої акції Регіональна рада СРУСР (голова Андрій Яцканин), тут знаходяться редакції нашої преси, регулярно організує в Центрі зустрічі з письменниками та книжкові виставки Спілка українських письменників Словаччини (голова Іван Яцканин).

Подібні сприятливі умови для такої діяльності є в Кошицях в центрі міста, де працює Регіональна рада СРУСР (голова Людмила Гар'янська). Тут разом з Регіональною радою Союзу проводить свою діяльність Союз скаутів ПЛАСТ русинсько-української національності в Словаччині та відомий Український народний хор «Карпати» під керівництвом Левка Довговича.

Радує, що подібні сприятливі умови для зустрічей є у Снині, де діє Дім переселенців з Старинського водоймища. Цілком логічно, що це позитивно відбивається на діяльності Миської організації СРУСР в Снині, яка на сьогоднішній день нараховує понад дев'яносто членів. Додаймо, що гумєньська Регіональна рада СРУСР (голова Микола Петришак) пішла на підмогу Центральної раді Союзу в організуванні і проведенні Фестивалю духовної пісні, який став міжнародним і входить у свідомість жителів Снини і широкої околиці як акція, яка єднає людей різної віри і різної національності та взагалі людей доброї волі.

Приязне ставлення до організування і проведення огляду народних пісень «Маковицька струна», який організує Центральна рада СРУСР, проявляє місто Бардіїв на чолі з приматором Борисом Ганушаком. Організування такого масштабного і з організаційного боку складного пісенного огляду не може обійтись без допомоги членів Регіональної ради СРУСР в Бардіїві (голова Микола Деніс). Все це показує, що згуртованими силами і в умовах абсолютної нестачі грошей для діяльності Союзу русинів-українців СР можна досягти багато чого.

Добрі умови для культурно-освітньої діяльності є у Свиднику, де широку діяльність на ниві національної культури проводить СНМ – Музей української культури (директор Ярослав Джоґаник), завданням якого є документування основних етапів культурного, історичного, політичного та соціального розвитку нашого населення від найдавніших часів до сьогодення. Існування музею у Свиднику допомагає згуртуванню тих, які працюють на ниві національної культури і які організовані в Регіональній раді СРУСР у Свиднику (голова Людмила Ражина).

В підсумку можна сказати, що на сучасний день у Словаччині діють українські осередки культури в Пряшеві, Кошицях, Снині, Свиднику, а також в Братиславі, де працюють Товариство друзів України, Словацько-українське товариство, Українсько-словацька ініціатива, Музично-драматичний ансамбль ім. Т. Шевченка. Діє недільна українська школа (директорка Марія Рибак). Активно вступає в духовне життя українців в Братиславі Греко-Католицька Церква, яка розпочала українські богослужби. Початок таких богослужб було покладено і в Пряшеві.

Члени Союзу русинів-українців СР активно допомагають біженцям з України, зустрічаються з ними, включають їх до праці на ниві культури. Радує те, що українці, які через війну були викинуті з рідної землі в чужину, згуртовуються, об'єднуються і залучають до праці дітей і молодь, ведуть їх до вивчення як рідної української мови, так і словацької.

У виховній роботі треба оцінити працю вчителів Основної школи і Гімназії в Пряшеві з українською мовою навчання, а також Основної школи в Орябині Старобовнянського округу (директорка Жаннета Штефанік). Працює гурток української мови в Основній школі в Ублі Снинського округу. Незамінну роботу виконує Інститут україністики Пряшівського університету (директорка Ярмила Кредатусова).

Розвитку національної культури сприяють Театр ім. О. Духновича та Піддуклянський художній народний ансамбль в Пряшеві.

СНМ – Музей української культури та школи фінансовані державою, фінансування діяльності громадських організацій і інституцій, в тому числі СРУСР у пресі покривається з Фонду підтримки культури національних меншин, якщо той чи інший проєкт буде схвалений органами Фонду. Проте фінансування не стосується приміщень і будинків, в яких проводиться наша діяльність. Це стосується і Словацько-українського культурного та інформаційного центру в Пряшеві.

Сучасні обставини в чергове нас переконають, що складнощі, які приносять нам сучасний день, можна подолати згуртованістю наших сил навколо спільної ідеї – збереження культури та ідентичності русинів-українців Словаччини.

Мирослав ІЛЮК.

Координаційна зустріч

12 січня 2024 р. в Пряшеві відбулася вже третя координаційна зустріч на тему інтеграції іноземців, яку організував Миський уряд. Йдеться передусім про консультації представників міста та інших установ і організацій, які займаються проблематикою іноземців, передусім біженців з України. З цього питання готується стратегія, яка

б мала охоплювати всі можливості інтеграції. Місто разом з організацією UNICEF готує й відкриття клієнтського центру для іноземців. Подібні координаційні зустрічі мають відбуватися кожного місяця і кожна з них буде спрямована на іншу тему інтеграції, як, наприклад, працевлаштування, проживання, освіти дітей і т.п.

-пб-

▲ В суботу, 13-го січня, в готелі «Дукля» у Пряшеві відбувся Новорічний бал за юліанським календарем. Гостями балу були приматор Пряшева Франтішек Ольга, голова ЦР СРУСР Павло Богдан, заступник голови ЦР СРУСР Віктор Бандурчин. У художній програмі виступили тріо Кормаників та танцювальна група «CHARMEY», яка під керівництвом Івкі Блжкової виконала танці під мелодії українських народних пісень. Щедрі пригорщі народних пісень приніс присутнім Стефан Штець, дворазовий лауреат огляду співаків народних пісень «Маковицька струна». До танцю грала група цимбалістів «Пріма». Веселу атмосферу балу підкріпив своїм витонченим артизмом модератор Степан Гій. Під час цілого вечора панував веселий настрій, підкріплений побажаннями здоров'я і щастя у 2024 році. Опівночі всі присутні хором заспівали наше «Многая літа». Бал організувала Пряшівська Регіональна рада СРУСР. Велика подяка належить організаторкам балу – Анні та Еві Петриковим, які і цього разу взяли на себе весь тягар організаційної підготовки балу.

Фото: Ева ПЕТРИКОВА.

Радуйся, земле...

Під такою назвою 15.1.2024 р. було здійснено прекрасний культурно-духовний концерт в рамках циклу «Наша дума, наша пісня», який зорганізувала Регіональна рада Союзу русинів-українців СР в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві. Біженці з України, співачки Тетяна Гудачок, Олена Габієва та модератори Ксенія Котляренко і Євген Кондратюк принесли присутнім в переповненому залі глядачам різдвяні колядки та звичай потерпілої від російського агресора України. Сценарист та режисер програми – Віктор Гащак.

Під час концерту ми дізнались, що колядкам є вже біля три тисячі років, коли на те-

Ніч з 24 на 25 грудня вважалась найдовшою. Природа в той час ніби засинала. За легендою, причиною довгих ночей було те, що Сонце з'їдав злий та страшний Корочун – темне слов'янське божество. Але добра богиня неба Коляда позбавляла людей від

Віншуємо вам нині усі добрі люди. Нехай поміч Божжа завжди з вами буде. Хай кожної днини, кожної години Бог благословить, біда хай загине. Будьте здорові разом з діточками Нехай смутку і горя не буде між вами. Нехай добре родить жито і пшениця, Усяке збіжжя, усяка пашниця. Хай ріднее слово серця зігриває, А наша країна нехай процвітає. Хай наша коляда усіх вас звеселяє, Хай ваша родина в мирі проживає. Христос ся рождає!

Хто побував на цьому концерті, прожив велику духовну радість та насолоду не тільки від гарних віншувань, але й від прекрасних українських нам дуже близьких колядок, які згадані вище співачки разом з автором цієї програми виконували на високому професіональному рівні. Тут треба подякувати всім, хто брав участь у підготовці та здійсненні такої прекрасної програми і закінчити словами модераторів: «Хай маленький Ісуско принесе мир на землі. Якщо буде мир, буде і здоров'я і добробут!»

Петро БЕГЕНІ.

риторії майбутньої Київської Русі слов'яни вже колядували, зустрічали Коляду та поклонялися сонцю. Наприклад, в російському фольклорі майже не зустрічається тема вертепу, ходіння по хатах з Колядою, згадується лише як традиція колядування з усіма атрибутами християнства: Вифлемською зіркою, вертепом та традицією Святвечора. Навіть за часів царизму вчені, такі як Олександр Потебня, зазначали, що колядки, вертеп прийшли з Малої Русі, як тоді називали Україну.

темряви, народжуючи нове сонце – маленьке Божича. Пісні на честь народження нового Сонця стали називати колядами, колядками. Після Хрещення Київської Русі у 988 році язичницьке свято Коляди поступово об'єднали з Різдом Христовим. Під час святкування колядники показали біблійні сцени народження малого Ісуса у хліві поруч з овечками, ходили селом чи містом від хати до хати, співали колядки та прославляли народженого Господа. Разом з тим віншували:

Багаті різдвяні свята хору «Карпати»

У чудовій атмосфері з вдячною публікою, а також з приятелями, прихильниками та спонсорами, відсвяткував нещодавні Різдвяні свята Український народний хор «Карпати» з Кошиць на ювілейному 15-му Різдвяному концерті «РІЗДВО З КАРПАТАМИ» та 21-й зустрічі під назвою

Святослав Довгович) та його гості, які виступили в багатій програмі концерту: чоловіча співацька група «Поляна» з Кошиць, фольклорна група «Поляна» з Орябини, подружжя Юлія та Міхал Кентошові, Тріо Корманик з Великого Шаріша, солістки та солісти хору «Кар-

лендарем. У клубі Регіональної ради СРУСР в Кошицях коло багатого щедровечірнього столу після чотирьох років «Карпати» привітали також Міністра регіонального розвитку, інвестицій та інформатики Словачької Республіки та колишнього мера міста Кошиці Ріхарда Раші, який є

«СВЯТИЙ ВЕЧІР З КАРПАТАМИ» за юліанським календарем. Обидві імпрези наповнені були не лише колядками, віншуванням та побажаннями, а також думками про побратимів в Україні, які переживають жахи, спричинені вже майже два роки триваючою російською агресією на багаторождальній, але НЕСКОРЕНІЙ Україні!

В суботу, 16 грудня 2023 р., майже до останнього місця заповнений зал Історичної ратуші в Кошицях (450 глядачів) наповнився чудовою атмосферою 15-го ювілейного Різдвяного концерту «РІЗДВО З КАРПАТАМИ». Створили його Український народний хор «Карпати» (художній керівник і диригент Левко Довгович, хормейстер

приймала прекрасні колядки та віншування та оцінила їх довготривалими оплесками, а в кінці стоячи разом з усіма виконавцями співала найвідомішу у світі різдвяну колядку «Тиха ніч» на українській та словацькій мовах. Всі разом створили неповторну атмосферу та один із найкрасивіших різдвяних концертів хору «Карпати» за останні роки, після якого хор всіх присутніх пригощав «Карпатським пунчем».

В суботу, 6 січня 2024 р., вже 21-раз різдвяним «Христос рождається» привітав Український народний хор «Карпати» своїх прихильників, приятелів та спонсорів на традиційній зустрічі під назвою «Святий вечір з Карпатами» за юліанським ка-

великим приятелем і прихильником хору та багатократним гостем його імпрез. Привітали також і Яна Гринка, генерального директора Національного інституту освіти та молоді, племянника довгорічного спонсора хору «Карпати» Петра Гринка, який на цей раз через хворобу виправдався. З різдвяним віншуванням на зустріч «Святий вечір з Карпатами» прийшли і далі довгорічні прихильники та спонсори хору Едуард Бураш, директор об'єднання «Фема», радник у справах правової охорони дітей з України та Комісар у справах дітей, Ян Пітух, директор Середньої технічної фахової школи в Кошицях, Марія Олшавська та далі. У прекрасній атмосфері прозвучали колядки і віншування у виконанні хору «Карпати» і його солістів і всі разом пригостилися традиційними різдвяними стравами, які підготували хористки – членкині хору «Карпати».

Український народний хор «Карпати» дякує всім прихильникам, глядачам, приятелям і спонсорам за підтримку в 2023 р. А до Нового року 2024 бажає всім мирного неба, багато здоров'я, щастя, злагоди та головне оптимізму і віри в краще майбуття.

Святослав ДОВГОВИЧ.

Щоб наші сліди не заростали бур'яном

Перед нами він постійно живий, живий своїми думками, поглядами на світ. Назавжди залишилися недописаними статті, якими він хотів ділитися з читачами.

Кількома штрихами повертаємось до життя і діяльності нашого колишнього колеги по перу, педагога, журналіста і публіциста Андрія Стефанка.

11 січня 2014 року його не стало. З того часу минуло вже 10 років...

Андрій Стефанко в середовищі вчителів, працівників культури користався заслуженим авторитетом. З позиції журналіста, головного редактора журналу «Дружно вперед» йому доводилося з великим тактом пояснювати читачам надзвичайно складні питання культурно-національного життя української національної меншини Словаччини. Особливо чутливим було українське національне шкільництво, занепад якого прискорювався особливо у період так званої нормалізації в 70-х – 80-х роках минулого століття. Журналіст пройшов твердою школою життя і на власному життєвому досвіді прийшов до усвідомлення, що лише рідна українська школа може виховати повноцінну людину.

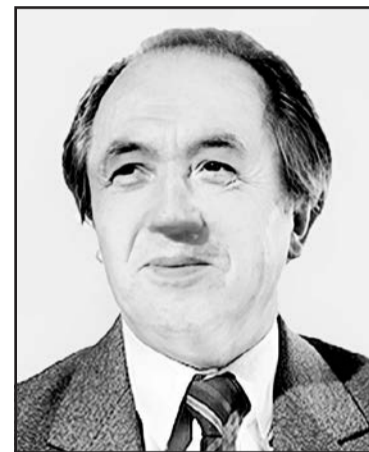
Народився Андрій Стефанко 8 вересня 1927 р. в селянській родині в селі Стерківці на Лабірщині. Після закінчення початкової школи в рідному селі і горожанської в Меджилабірцях А. Стефанко продовжує навчання в Пряшівській руській учительській семінарії, яку закінчив атестатом зрілості в 1947 році. Ще в учительській семінарії бере участь у самодіяльному гуртку О. Духновича, а в повоєнні роки в Союзі молоді Карпат (СМК).

Свій трудовий шлях розпочав у селі Велика Поляна, що на Снинщині. Під час літніх канікул він бере участь в педагогічній бригаді у війною розореному селі Руський Потік, де школа була знищена і діти не могли навчатись. Після одного року його направляють вчителювати в село Вишинків, що на Лабірщині. Після військової служби знову вчителює, на цей раз у восьмирічних школах у Гаваї і Габурі.

У 1954 р. А. Стефанко переходить на роботу в редакцію газети «Нове життя».

Усвідомлюючи вимоги до праці журналіста, А. Стефанко наполегливо працює над собою, вдосконалює свою журналістську майстерність. Після закінчення педфакультету, де заочно вивчав українську мову й історію, був направлений на стаціонарне навчання у річні курси журналістики в Празі. Піс-

ля їх закінчення знову повертається до Пряшева, де у 1959 р. стає редактором, а через рік головним редактором журналу «Дружно вперед». Тут його чекала нелегка робота. Обставини ви-

магали від українських періодичних видань адекватно реагувати на рішення компетентних органів і об'єктивно оцінювати їх в житті українського населення. У 1969 р. він мало не поплатився своєю професією через нерозважність одного зі своїх редакторів.

Від 1971 р. А. Стефанко редагує педагогічний часопис «Школі і життю». Та не дуже втішна ця ділянка. Мережа шкільної з рідною мовою навчання значно проріділа.

Нелегко бачити йому цей стан – «висихання на корені», як сам писав в одному з останніх репортажів про діяльність основних шкіл в українських місцевостях краю.

На жаль, процес занепаду національного шкільництва в плинні роки поглибився. Занепадо не лише українське національне шкільництво, але й українська журналістика, пішли із життя журналісти і публіцисти, на зміну яких не прийшла нова зміна, бо процес асиміляції йде своїм невідомим жорстоким кроком...

В сучасному у нас спостерігається відсутність суспільного запиту на існування національної школи, що є ознакою вищої стадії асиміляції русинів-українців і спливання з мажоритарним народом.

І все ж хочеться вірити, що наступні генерації, як мріяв Андрій Стефанко, зроблять все для того, щоб наші сліди не заростали бур'яном і що настане час, коли рідне українське слово відвоює своє місце в школі і в громадському житті.

-мі-

Під спільним блакитним небом і жовтим сонцем

У сумну 2-гу річницю війни в Україні в Пряшеві на великій сцені Театру ім. Йонаша Заборського 24 лютого 2024 року о 18.00 год відбудеться концерт двох співачок – словацької та української.

Сіма Магушінова – словацька співачка та авторка пісень.

Міла Медведовська – українська співачка та вчителька співи, яка разом зі своєю 10-річною донькою покинула свій дім у місті Дніпро після російського вторгнення в Україну в березні 2022 року. Не знаючи, куди їхати, вона знайшла притулок у Братиславі. Неважачи на те, що після від'їзду з дому вона була переконана, що більше ніколи не знайде в собі сил і бажання співати, доля розпорядилася інакше, і вона знайшла тут нове натхнення і можливості. Вона випустила свій перший альбом і кілька дуетів з відомими словацькими співачками.

Саме під час запису дуету Сіма і Міла познайомилися і подружилися.

Композитор і піаніст Даніель Шпінер, який акомпанує обом артисткам і зв'язав їх, запропонував ідею інсценізації «Отче наш», одного з найвідоміших текстів християнського світу.

«Я не сприймаю «Отче наш» з Мілою як класичний дует чи класичну пісню. Я бачу її, перш за все, як молитву, яку ми співаємо разом, як дві жінки, що моляться одна за одну, за ту іншу, а також за все, що ми носимо в наших серцях», – говорить Сіма про пісню.

На концерті співачки виконають як сольні твори, так і спільні дуети. Їх супроводжуватиме група у складі Даніеля Шпінера (фортепіано, акордеон), Мартіна Зайка (гітара), Міхала Шелеса (контрабас) та Ігоря Айджі Сабо (барабани).

Організатор концерту – компанія SPIEVA s.r.o. Співорганізатор – Східний дистрикт Євангелічної Церкви а.в. Словаччини. Партнер концерту – Союз русинів-українців СР.

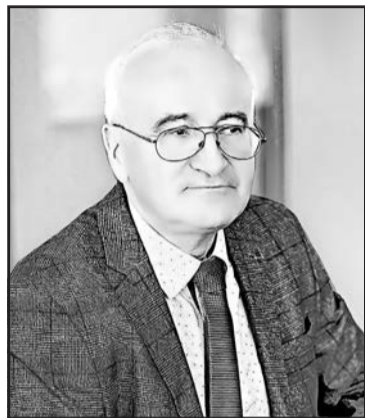
Концерт пройде під патронатом голови Пряшівського самоврядного краю Мілана Маєрського, приматора міста Пряшева Франтішка Ольги та єпископа Східного дистрикту Євангелічної Церкви а.в. Словаччини в Пряшеві Петра Мігоча.

Ціна квитка 19 євро.

Для українських гостей вхід вільний. Потрібно пред'явити свій український паспорт або посвідку про надання тимчасового притулку.

Янові Цуперу – 70

Яна Цупера широка громадськість знає як скромну і благородну людину, з якої у розмові випливає м'яке негідробне доброзичливість і сердечність. Можливо, це впливає з його колишньої педагогічної

роботи, можливо, із строгих життєвих обставин, але найбільш імовірно, зродились в роках дитинства у гармонійному родинному середовищі.

Значну частину життя наш ювіляр присвятив праці з підростаючим поколінням у школі, згодом в управлінні статистики. Попри це він знаходив час і для організаційної праці та праці в Союзі русинів українців Словацької Республіки, головним чином в Регіональній раді Союзу в Бардєві.

25.1.2024 року інж. Ян Цупер відсвяткував свій сімдесятий рік народження.

Народився він 25.1.1954 року у Дубовій Свидницького округу.

Після закінчення Економічного університету в Братиславі здобув педагогічну освіту викладача професійних предметів у середніх професійних школах. Починав як викладач у Середній економічній

Одна мудра людина написала, що поети (я б ще додав, що й прозаїки, драматурги, художники всіх видів мистецтва) родяться на небі, але жити і творити доводиться їм на землі, де, крім чесних, працьовитих людей, живуть ще й злі, підлі.

В таке складне земне середовище народився і наш майбутній поет, драматург, артист і режисер Віктор Гайний 26.4.1932 р. в робітничій сім'ї волинським чехам у Житомирській області України. Вся родина Гайних 1947 року повернулася на свою історичну батьківщину, в Чехію. Віктор почав тут працювати як некваліфікований робітник, але муза – чи вже поетична або театральна – поведіла йому податися до русинів-українців у Пряшів, де знайшов роботу в Українському національному театрі (тепер Театр О. Духновича) як артист. З УНТ пов'язав усе своє подальше творче життя. Спочатку виконував т.зв. «малі ролі», грав на гітарі, співав, танцював, пізніше, здобувши досвід, як людина та артист, виконував і ролі, які запам'яталися глядачам донині. УНТ для В. Гайного став справжнім «університетом художнього життя», як написав свого часу Й. Фельбаба. Як художньо зростає УНТ, так зростає, збагачувався й талант В. Гайного. Йому стали під силу серйозні як драматичні, так комічні ролі не лише української класики («Сватання на Гончарівці»), «Сон князя Святослава», «Лісова пісня», «Ой не ходи, Грицю...», так і світової («Вишневі сад», «Мати», «Біла хвороба», «Отелло» та ін.), або словацьких п'єс («Бачова жена», «Меридіан», «Петро та Павло», «Занадто відважний проект» та ін.), чи п'єс місцевих авторів – І. Гриця-Дуди, Є. Біс, В. Зозуляка та ін. Не дивно, що викликав інтерес у цілому ряду чеських та словацьких кінорежисерів, які давали йому серйозні ролі у своїх кінофільмах. Згадаймо хоча б такі кінофільми, як «Поїзд дитинства і надії», «Дукля – брама додому», «Танкова бригада», «Світла пристань», «Косиння Яструбової луки» та ряд інших.

школі в Бардєві, а потім працював в Окружному відділі Словацького статистичного управління в Бардєві. Спочатку як технічний працівник, з 1986 року – директор, а з 1996 року – директор Регіонального управління Статистичного управління в Пряшеві до виходу на пенсію (2022 рік). Він є одним з видатних діячів статистики в Словаччині. Його досвід і якості також знайшли відображення в його активній співпраці в міжнародній статистичній сфері в рамках Карпатського євро регіону; він брав активну участь у різних міжнародних конференціях, де в основному представляв роботу словацької статистики. Співпраця, особливо з польськими статистиками, триває і дотепер.

Крім цієї діяльності, яка також стала його гобі, багато хто знає його як багаторічного голову Бардєвського шахового клубу та активного організатора не тільки Міжнародного шахового фестивалю СНП, а й інших шахових та туристичних акцій.

За значний внесок у сферу спорту, особливо в галузі шахів, він був нагороджений Премією мера міста Бардєва, яку йому вручив МУД-р Борис Ганушак, а Головне управління статистики у Варшаві нагородило його найвищою відомою відзнакою «Zasluzony za rozwoj Statistiki Rzeczpospolitej Polskiej» («Заслуга за розвиток Статистичного управління Республіки Польща»).

Як правило, часу у нього завжди буває мало, зате ніколи не відмовив у допомозі Союзу русинів-українців СР, в силу можливостей допомагає в культурно-освітній і організаційній роботі Союзу всіх ступенів, головним чином на Бардєвщині.

Його руку допомоги видно також при організуванні центральних акцій Союзу та різних фестивалів і змагань регіонального чи місцевого характеру. Цим він здобув велику прихильність до себе в колах працівників культури і в колах широкого громадськості.

За працю на ниві рідної культури він був нагороджений срібною медаллю СРУСР.

Президія ЦР СРУСР з нагоди 70-річчя нагородила ювіляра Вітальним листом за його активну роботу в органах СРУСР, зокрема як члена РР СРУСР в Бардєві, члена ЦР СРУСР, голови центральної контрольно-ревізійної комісії, за матеріальну допомогу РР СРУСР в Бардєві та пропаганду нашої культури.

Міцного здоров'я, витримки і життєвого оптимізму до дальших років нашому ювіляру бажає редакція газети «Нове життя».

На многії і благії літа!

-мі-

Державні нагороди

У неділю, 14 січня 2024 р., Президентка Словацької Республіки Зузана Чапутова нагородила 33 діячів громадського, культурного та спортивного життя, семеро з них – in memoriam. Президентка вручила державні нагороди 14 жінкам і 19 чоловікам у будівлі Словацької філармонії в Братиславі.

З. Чапутова нагородила орден Білого Подвійного Хреста II ступеня польського дисидента і головного редактора польської газети «Gazeta Wyborcza» Адама Міхніка за надзвичайні заслуги у всебічному розвитку відносин між Польщею та Словаччиною. За видатний внесок у всебічний розвиток відносин між Чеською Республікою та Сло-

ваччиною орденом Білого Подвійного Хреста II ступеня нагороджено чеського єпископа-помічника Празького Вацлава Малого.

Хрестом Прібіни II ступеня були нагороджені психолог Єва Сопкова та директорка Центру Сльнечко Мар'яна Ковачова за особливі заслуги у соціальному розвитку Словацької Республіки. Габрієлла Ярабик, директорка Музею угорської культури в Словаччині, Маріан Марко, директор Театру Олександра Духновича в Пряшеві, та актриса Єва Павлікова (Кубошова) були нагороджені Хрестом Прібіни II ступеня за видатний внесок у культурний розвиток Словаччини.

-р-

Понад 7 мільйонів євро – у найменш розвинені округи Пряшівського краю

Це один пакет грошей для найменш розвинених районів. Державний секретар Міністерства інвестицій, регіонального розвитку та інформатизації СР (MIRRI SR) Михайло Калиняк зустрівся 22.1.2024 р. з предностами і приматорами найменш розвинених округів Пряшівського краю.

Він поінформував їх про майбутні зміни в законодавстві, а також про суму понад 7 мільйонів євро, яку вони отримають цього року на реалізацію планів дій для свого розвитку.

Під час зустрічі в Пряшеві предности округних управлінь отримали укази про призначення і стали головами комітетів найменш розвинених округів.

Вони також взяли на себе відповідальність за те, як вони та міністерство будуть покращувати якість життя людей, що проживають у цих районах.

«Наша відповідь на майбутнє країни – це проактивний підхід до регіонів. У цій частині Словаччини, наприклад, є також продовольчі пустелі, тобто місця, де жителі не можуть отримати їжу, тому що поблизу немає магазину. Ми живемо в 21 столітті, і це повинно залишитися в минулому. Це лише один з прикладів того, що нам потрібно вирішувати в регіонах. Однак нам вдалося об'єднати округи, і тепер вони разом намагаються проводити міри, які допомага-

ють людям покращити їхній добробут та якість життя», – пояснив Михайло Калиняк.

Однак, окрім підтримки з боку вищезгаданих Планів дій, найменш розвинені райони також можуть отримати додаткове фінансування для свого розвитку з фондів ЄС, Плану відновлення та стійкості, швейцарського внеску та норвезьких фондів. У той же час, міністерство робить кроки для того, щоб якомога більше коштів ЄС було передано з Братислави в регіони, і вживає міри для підвищення порогів для державних закупівель.

Дж.: **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR**

Чуйна і поетична душа Віктора Гайного (з приводу 30-річчя з дня смерті)

Вікторіві Гайному аплодували на сцені і щиро вітали глядачі в селах і містах Словаччини. Виступав на театральних підмостках у Чехії, Україні або колишньої Югославії.

Багатьом глядачам запам'яталися такі його п'єси: «Одного чудового дня» (1960), «Нескінчений епізод» (1963), «Поєма про любов» (1967), «Світло і тінь» (1969), «Мрійники» (1970). Дати наводимо, коли йшли на сцені. Книжково вони вийшли разом під назвою «Поєма про любов» (1978), де зазнали деякої доробки чи переробки під впливом реакції глядачів або критики. Зрозуміло, що художній рівень його п'єс від твору до твору зростає. В. Гайний набував досвід із власного життя, виконання окремих ролей і реакцій критиків чи глядачів і це позитивно позначилось на його творчості. Він став одним з найплідніших наших драматургів післявоєнного часу. У своїх п'єсах реагував на найбільш пекучі проблеми повоєнного часу в нашій країні – моральні, етичні, суспільно-політичні. Він виявив усі здібності, як треба будувати конфлікт, розгортання дії, щоб постановка твору на сцені театру викликала сильну емоційну реакцію. Можна одночасно констатувати, що і в драматичних творах виявилась його поетична душа. Однак, ніде правди діти, що перші його п'єси сильно позначені політично-суспільною добою та ідеологією (тоді так прямо вимагалось від авторів): проблеми вирішувались просто, прямолинійно: правда – неправда, зло – добро, комуніст – ворог, зрадник. Тоді все вирішувалося спрощено, прямолинійно, навіть «На ура!».

До найкращих п'єс І. Гайного зараховуємо «Поєму про любов», «Там, де щебечуть солов'ї» (1983) та «Пригоди чотирьох зайченят» (1987). Мені осо-

бисто до душі припали останні згадані п'єси і тому, що вони майже звільнені від ідеологічних нашарувань. Саме й тому п'єса «Там, де щебечуть солов'ї» користувалась великим успіхом у сільського глядача, бо вона його знайомить із про-

блемами життя нашого села 70-80-х років минулого століття. Правда, не у всіх селах було так радісно, веселе життя наших батьків-артілістиків, яке показав автор В. Гайний, але загальний настрій був добрий, бо була робота для кожного, хто хотів працювати. Автор у п'єсі з народними співами вирішував проблему взаємовідносин батьків і дітей. Ця «вічна» проблема існує і сьогодні, хоч має інший характер і зміст. Вона завжди існувала і довго буде існувати. Конфлікт виникає тоді, коли діти хочуть жити за рахунок праці, або авторитету батьків та зокрема їх грошей. Наш автор розв'язав конфлікт між батьком і сином так, що син зрозумів, що без чесною роботи йому не жити. П'єса «Пригоди чотирьох зайченят» призначена для малих глядачів і

навіть тим, що виступають в ній не три, як прийнято в літературі, а чотири зайченята. Автор мову, образи, діалоги і дію побудував так, щоб не лише заінтригувати, порозважати молодого глядача, але й повчити. Обидві п'єси йшли з великим успіхом на сцені УНТ.

Ані друга, поетична муза не давала спокою Вікторіві Гайному. Він належав до тих поетів, які вступали у нашу, тоді ще дуже бідну літературу в 50-х роках минулого століття збіркою «Шумлять Бескиди» (1959). Після збірок Ф. Лазорика «Слово гнаних і голодних» (1949), І. Мацинського «Біле облака» (1949) і С. Макари «Осяня юність» (1958) це була лише четверта поетична збірка нашої модерної повоєнної літератури. У поетичних творах на повну силу виявилась його поетична душа, гарна, образна мова тощо. В першій збірці реагував на події Другої світової війни, визволення нашої країни від фашизму, нові суспільні зміни після 1945 року, пізніше перейшов до передачі, виявлення та зображення своїх почуттів. Використовував традиційні поетичні форми. В його доробку знайдемо пейзажні, інтимні, громадянські і філософські твори. Він видав ще такі поетичні збірки: «Весінній передзвін» (1972) та «Стежками гаїв» (1981). Ця остання збірка була відзначена літературною премією ім. Івана Франка Словацького літературного фонду.

Вже в першій збірці знаходимо ряд творів, які нас полоняють і сьогодні, як ось: «Весна в Бескидах», «О. Духновичу» та інші

Ускромнім місті, вневеличкому парку, Де пам'ятник Духновичу стоїть, Я тихо сів на дерев'яну лавку, Щоб мовчки в думах з ним поговорити.

Будителю! О, сіячу науки!

Сумним ти завжди радість роздавав. І вчи, що книжку треба брати в руки, Щоб горе люд своє скоріш подолав...

З такою ж любов'ю поет В. Гайний звертався і до Олександра Павловича у вірші «О. І. Павлович».

Близька для В. Гайного була і пейзажна лірика. В його збірках знайдемо десятки віршів, в яких любувався чарами природи: «Бескиде, батьку», «Мільйони зірок», «Дощик», «Ах, зима», «І знов я тут, берізки мої білі», «Серед поля», «Поле, поле, всюди поле», «Гей, полетіла пісня в Карпати», «Вином червоним сонце напоїло», «Хмари – овечки», «Вечір з хмарами танцює» та цілий ряд дальших. Це неповторні вірші в нашій літературі.

Зараз кілька особистих згадок. По-найоміш я з ним десь 1959 року після виходу першої поетичної збірки, потім ми зустрічалися на виставах УНТ, на засіданнях Художньої ради УНТ, якої я був членом, на засіданнях комітету секції українських письменників Спілки словацьких письменників (ССП), якого він був членом, а я головою, разом ми брали участь у з'їздах ССП та ЧССП і ми ніколи не посварились. Він завжди виступав відверто, навіть гостро, відстоюючи свою правду, дуже переживав виключення із ССП І. Мацинського, М. Шмайди та інших наших письменників і всюди захищав інтереси української культури Чехословаччини. Останній раз ми зустрілись десь тиждень перед його кончиною в лікарні (помер 15.1.1994 р.), де лежав на «АРО» і тяжко говорив, навіть сісти не міг, але, побачивши мене, то його очі заискрились і він знов ожив, бо всі його колишні «друзі» забули про нього. Він просив, «накаж» мені, щоб я не резигнував і далі писав про нашу українську літературу, хоч мене безпідставно зняли з посади голови УС СП, виключили з кафедри та Художньої ради УНТ та інших посад.

Я переконаний, що до творів В. Гайного будуть звертатися й далі покоління.

М. РОМАН.

ІСТОРИЧНИЙ УКАЗ В Україні розроблять план дій щодо збереження національної ідентичності українців

Президент України Володимир Зеленський підписав Указ «Про історично населені українцями території Російської Федерації» №17/2024.

У документі зазначається, що Росія впродовж століть систематично знищувала національну ідентичність, пригноблювала українців, порушувала їхні права і свободу, зокрема на історично населених ними землях на Кубані, Стародубщині, Північній та Східній Слобожанщині в межах сучасного Краснодарського краю, Білгородської, Брянської, Воронежської, Курської, Ростовської областей РФ. Водночас Росія має дотримуватися міжнародних зобов'язань щодо забезпечення українцям, які проживають на її територіях, зокрема історично населених етнічними українцями, прав на отримання освіти українською мовою та її вільне використання, громадянських, соціальних, культурних та релігійних прав, доступу до україномовних засобів масової інформації, права на мирне зібрання.

«Кабінету Міністрів України розробити із залученням міжнародних експертів, представників Світового конгресу українців, учених, громадськості та внести на розгляд Ради національної безпеки і оборони України план дій щодо збереження національної ідентичності українців у Російській Федерації, у тому числі на історично населених ними землях (на Кубані, Стародубщині, Північній та Східній Слобожанщині в межах сучасних Краснодарського краю, Білгородської, Брянської, Воронежської, Курської, Ростовської областей Російської Федерації)», – зазначається в указі.

План дій має передбачати, зокрема, опрацювання питань стосовно збору та вивчення фактів і свідчень про злочини, скоєні проти українців, які проживають (проживали) на територіях Росії, історично населених етнічними українцями, про політичні примусової русифікації, політичні репресії та депортації щодо українців, відновлення та збереження історичної пам'яті, зокрема щодо утворення центру із зазначених питань.

Також має бути активізовано роботу з протидії дезінформації та пропаганді Російської Федерації стосовно історії та сьогодення українців у Росії та всіх повноволених нею народів із залученням вітчизняних та іноземних учених, експертів, представників української громадськості за кордоном та організацій закордонних українців до підготовки та проведення заходів, спрямованих на розвінчування російських міфів про Україну.

Крім того, має бути передбачено розвиток взаємодії між українцями та повноволеними Росією народами, забезпечення спільно з Національною академією наук України підготовки й поширення в Україні та світі матеріалів про понад тисячолітню історію українського державотворення, історичні зв'язки земель, населених етнічними українцями, з українськими національними державними утвореннями в різні історичні періоди.

Окремо наголошується на необхідності висвітлення у навчальних програмах і підручниках для закладів освіти правдивої історії етнічних українців на історично населених ними землях у межах Російської Федерації.

Також Міністерству закордонних справ України поставлено завдання забезпечити урахування положень цього указу під час розробки комплексної стратегії взаємодії України з українською всесвітньою спільнотою.

Даний указ Президента підготовлений з урахуванням положень Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, Декларації про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, відповідно до статті 12, пункту 3 частини першої статті 106 Конституції України.

Дж: Портал Президента України,
22 січня 2024 р.

Словацький мовознавець про нашу мову

Ruskou (руською, то є українською. – Примітка редакції) menujem reč uhorskoruskú, hlavne a predovšetkým preto, lebo ju uhorskí Rusi sami tak zovú; nikde som nepočul, že by ju zvali rusínskou, rusnákou alebo inakšie. Na území východoslovenskom širšom je dosť obcí, ktoré sa od iných podobného názvu obcí rozlišujú prívlastkom rusko-národným a tento prívlastok je tvorený navesky od Rus, nikdy nie od Rusín alebo od Rusnák alebo od inakších kmeňov. Tak nájdeš tam názvy: Ruská Nová Ves (= Sósujfalv, v Šar.), Ruský Hrabovec (= Oroszhrabóc, v Zempl.), Ruské Komarovec (= Oroszkomoróc, v Ung.). Opakujem: Tento prívlastok nikdy nepočuješ podobou od Rusín, Rusnák, Malorus atď. – Krajové mená uhorských Rusov najúplnejšie sniesol Hrihorij Kupčanko vo svojom spise «Uhorska Rus» (Viedeň 1897), na str. 46.: «Sami mezi soboju Uhro-Russi nazývajú sebe rozličnými nazviskami alebo prôzviskami, jak: Verchovincami, Dolinianami alebo Dolišnianami, Krajnianami alebo Krajniakami, Spišakami, Sotakami, Cotakami, Ceperjakami i t. d....».

Samuel Czambel, Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov (1906), str. 75.
С. Цамбел (1856, Словенська Люпча – 1909, Будапешт) – словацький мовознавець, славист, перекладач.

Повідомлення

Повідомляємо, що «Центр зустрічі», який до липня 2023 року працював за адресою вул. Конштантінова, 1 у Пряшеві, продовжує свою діяльність за адресою вул. Янка Бородача, 5 у Пряшеві у приміщенні Словацько-українського культурно-інформаційного центру. Волонтери з рядів Згромадження Сестер Службиць Непорочної Діви Марії допомагають адаптації переміщених осіб у формі різноманітних активностей, творчих курсів, зустрічей тощо. «Центр зустрічі» відкритий по середах і п'ятницях з 14.00 до 17.00 год. на 1-му поверсі. Контакт: +380 99 14 75 037, Viber: +421 0919 498 592, s. Katarina M. Kozáková SNPМ.

Ми у вашому розпорядженні, до диспозиції малим та дорослим, без жодних зобов'язань для всіх. Чекаємо на вас з любов'ю. Христос серед нас.

с. Катерина.

Сторінки минулого (97)

ВАЛАЛИКИ – VALALIKY (округ Кошиці- околиця)

Сліди присутності української людності – руснаків на території Валаликів знаходимо не лише в сучасний період, але і далеко до 1961 року, коли були об'єднані чотири навколишні села (Bernátovce, Buzice, Koštiany i Všesvätých) в одне село Валалики.

Ян Матей Корабинський в «Географічно-історичному і продуктовому (економічному) лексиконі Угорщини», виданому в 1786 році, пише, що в Бузицях живуть мадяри. Натомість В. Гнатюк у праці «Русини Пряшівської єпархії і їх говори» (1900) зазначає, що у Бернатівцях (Bernatfalva) проживала громада «із словенською і мадярською мовою».

Що ж говорять перші переписи населення Угорщини 1880, 1890, 1900 і 1910 років? Хоч серед жителів згаданих чотирьох сіл на реєструє руснаків, як звичайно в тогочасних документах зазначається наша людність, проте їх сліди ба-

чимо у порівняно великій кількості віруючих церкви східного обряду – греко-католиків чи православних. Так, наприклад, в 1990 році мадярська статистика зазначає у Бернатівцях (Bernatfalva) 222 жителів, з них 192 римо-католики, 4 греко-католики, 5 православних, 4 євангеліки а.в. і 17 осіб єврейського віросповідання. В наступних переписах сліди православних щезають, проте майже стабільною є кількість греко-католиків у всіх згаданих вище селах: в 1880 р. (84), в 1890 р. (67), 1900 р. (66), а в 1910 р. (40).

Хоч більшість у Валаликах протягом століть складала римо-католики, реформати або євангеліки, проте віруючі церкви східного обряду зберігали азбуку в церкві, молились по-церковнослов'янськи і контактували з своїми одновітрянцями у селах, в яких проживали і проживають русини-українці північно-східної Словаччини і з яких походила більшість священнослужителів, які хрестили їх, вінчали чи похороняли і задовольняли їх духовні потреби.

На сьогоднішній день греко-католики чи православні у селі Ва-

лаліки не творять активні релігійні приходи і належать до матері-церкви в Белжі (окр. Кошиці-околиця).

За переписом населення 2011 року, у Валаликах проживало 4 180 жителів. Поруч із словаками (3 510) у Валаликах проживали українці (2), русини (4), мадяри (14). Значно зросла кількість ромів (141). Релігійна картина села: римо-католики (3231), греко-католики (93), православні (13), євангеліки а.в. (19), реформати (20) та ін.

Перепис населення 2021 року засвідчує в селі присутність русинів-українців та греко-католицьких і православних віруючих: з 4 475 жителів села більшість складають словаки (4 064), за ними слідує роми (76), мадяри (17), чехи (12), русини (3), українці (3), росіянин (1). У 293 осіб не була встановлена національна приналежність. Щодо релігійного обличчя села, то картина така: із 4 475 жителів 522 особи заявили, що не належать до віруючих. Більшість жителів села складають римо-католики (3 324), далі йдуть: греко-католики (145), православні (13), євангеліки а.в. (46). Меншою мірою в селі представлені віруючі інших церков чи релігійних общин. У 303 осіб не було встановлене віросповідання.

-мі-

Календар

1.2.1919 р. – народилася в Мукачеві історик літератури і культури, громадсько-культурний діяч доц. Олена Рудловчак, канд. наук (105). Померла в Пряшеві 16.11.2007 р.

1.2.1949 р. – народився в Бзянях на Строківщині громадський діяч інж. Йосиф Канюк (75). Помер 6.12.2013 р. в Пряшеві.

2.2.1849 р. – народився словацький поет, класик словацької літератури Павол Орсаг-Гвездослав (175). Помер 8.11.1921 р.

2.2.1984 р. – помер правник, громадський діяч Степан Ванчишин (40). Народився 15.6.1930 р. в Бодружалі Свидницького округу.

3.2.1969 р. – помер літературознавець, фольклорист Петро Лінтур (55). Народився 4.5.1909 р. в Горонді на Мукачівщині.

3.2.1984 р. – помер співак, збирач народної творчості Юрко Колинчак (40). Народився 12.9.1909 р. в Старині на Снинщині.

5.2.1934 р. – народився хірург Клініка хірургії серця в Братиславі Василь Чорняк (90). Помер 28.7.2020 р. в Братиславі.

5.2.1939 р. – народився в Сукові на Меджилабірщині правник, колишній декан Юридичного факультету Університету ім. Коменського в Братиславі, проф. Андрій Байцура, канд. наук (85). Помер 4.10.1998 р.

5.2.1959 р. – помер педагог, мовознавець, дослідник історії русинів-українців Георгій Геровський (65). Народився 6.10. 1886 року у Львові.

8.2.1834 р. – народився фізик Дмитро Менделєєв (190). Помер 2.2.1907 р.

11.2.1894 р. – помер письменник, історик, церковний діяч Анатолій Кралицький (130). Народився 12.2.1835 р. в Чабинах Меджилабірцького округу.

12.2.1939 р. – відбулися перші вибори до сейму Карпатської України (85).

12.2.1944 р. – народився в Грабівчичу на Свидницькій педагог, доц. інж. Олексій Петрик, канд. наук (80).

12.12.1944 р. – народився в Грибові на Строківщині публіцист Йосиф Мулик (80).

13.2.1904 р. – помер поет, прозаїк Іван Сільвай (120). Народився 15.3.1838 р. в Сукові на Закарпатті.

14.2.869 р. – помер основоположник слов'янської писемності Кирило (Костянтин) (1155). Народився 827 р. в Солуні.

15.2.1564 р. – народився італій-

ський фізик, механік і астроном Галілео Галілей (460). Помер 8.1.1642 р.

15.2.1924 р. – народився в Орябині Старолубовнянського округу педагог Іван Крета (100). Помер 26.7.1993 р.

19.2.1944 р. – помер літературознавець, перекладач, дослідник творчості закарпатських письменників Антонін Гартл (80). Народився 11.12.1885 р.

20.2.1054 р. – помер київський князь Ярослав Мудрий (970).

20.2.1889 р. – народився український композитор Левко Ревуцький (135). Помер 30.3.1977 р.

20.2.1914 р. – народився закарпатський поет Іван Керча (110). Помер 17.10.1951 р.

22.2.1944 р. – народилася колишня солістка Піддулянського українського народного ансамблю Марія Грабовська (80).

Новини культури

ТУНІС. В Українській суботній школі в Тунісі, яка є місцевим осередком української культури й освіти, з нагоди її 10-річного ювілею було відкрито українську бібліотеку для дітей.

ПОЛЬЩА. У польському Вроцлаві відбудеться повторний показ українського пригодницько-історичного фільму «Довбуш» режисера Олеса Саніна.

ЕСТОНІЯ. Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької представить в Естонії виставу «Дон Кіхот».

КАНАДА. Представники української громади Монреаля (Канада) на чолі з президентом місцевого осередку Конгресу українців Канади та провінційної Ради Квебек Михайло Швець зустріли в монреальському аеропорту Національний балет України.

ПОРТУГАЛІЯ. У бібліотеці імені Орланду Рібейру в Лісабоні відбулася зустріч з українською письменницею Ксенією Томашевою, яка представила свою книгу «Одного Різдва в місті».

США. У провідному концертному залі Нью-Йорка «Карнегі-хол» юні переможці першого Всеукраїнського музичного конкурсу представили твори відомих українських

композиторів – Бориса Лятошинського, Геннадія Саська, Ганни Гаврилець, Ігоря Шамо, Людмили Шукайло, Миколи Леонтовича, Миколи Лисенка та Мирослава Скорика.

ІЗРАЇЛЬ. В Українському культурному центрі в Тель-Авіві до 16 лютого триває перша персональна виставка заслуженого художника України Германа Гольда.

УГОРЩИНА. У приміщенні Української громадської організації «Український простір» (Ukrainian Space) у Будапешті у рамках проекту під патронатом Першої Леді України Олени Зеленської відбулося урочисте відкриття чергової «Української книжкової полицки».

ГРУЗІЯ. У рамках клубу «Під лампою» в Українському домі у Тбілісі відбулася онлайн-презентація книги «69 спецій для серця» Андрія Гудими – ресторатора, художника, письменника та воїна 80-ї окремої десантно-штурмової бригади, який загинув у бою під Бахмутом.

НІДЕРЛАНДИ. У Церкві Святого Стефана у нідерландському місті Неймеген відбувся фестиваль «Відкрий Україну» (Discover Ukraine), покликаний підтримати Україну в її боротьбі проти російської агресії та відкрити багатогранну українську культуру для голландської та міжнародної аудиторії.

НОВЕ ЖИТТЯ

Культурно-інформаційний центр

закордонних українців

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 74. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Boročáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 12,50 € Štvrťročné predplatné 3,125 € Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s.. Stredisko predplatného tlač. P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slovart-gtg.sk. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видеа Союз русинів-українців СР.
Рік видання 74. Головний редактор Мировислав Ілюк. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.